

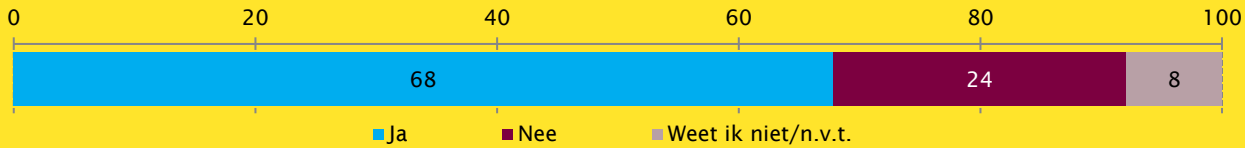
AED's bij sportverenigingen

Beschikbaarheid, bereikbaarheid, registratie en gebruik

Factsheet 2022/30

Mark Melman, Jorien Slot-Heijs en Dorine Collard

Figuur 1. De beschikbaarheid van een AED op sportverenigingen in Nederland (in procenten, n=436)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel voorjaar 2022.

Inleiding

Jaarlijks worden in Nederland 17.000 mensen buiten het ziekenhuis getroffen door een hartstilstand. Reanimatie en de inzet van een Automatische Externe Defibrillator (AED) binnen 6 minuten biedt de grootste kans op overleven. Een ambulance is vaak pas met 15 minuten ter plaatse.

In de meeste gevallen vindt de reanimatie thuis plaats, maar soms ook op straat, in een openbaar gebouw of in de buurt van een sportvereniging. Om mensen met een hartstilstand zo snel mogelijk te kunnen helpen is het belangrijk dat er voldoende AED's in de nabijheid beschikbaar zijn, dat deze 24/7 bereikbaar zijn en dat ze geregistreerd zijn bij reanimatie oproepsysteem HartslagNu. Sportverenigingen, die vaak een centrale plek in de wijk hebben, kunnen hieraan bijdragen.

Om te verkennen bij hoeveel sportverenigingen een AED beschikbaar is, of deze 24/7 bereikbaar is en of de AED bij HartslagNu geregistreerd is, hebben we een verkennend onderzoek uitgevoerd onder sportverenigingen in Nederland. Inzicht in redenen van sportverenigingen om wel of niet te kiezen voor een AED geeft richting aan beleid hoe de beschikbaarheid van AED's bij verenigingen vergroot kan worden.

Methode

In het voorjaar van 2022 is via het Verenigingspanel van het Mulier Instituut aan verenigingsbestuurders gevraagd of bij hun vereniging een AED beschikbaar is. De resultaten zijn gebaseerd op antwoorden van 436 verenigingsbestuurders en gewogen, waarmee deze groep representatief is voor sportverenigingen in Nederland.

Beschikbaarheid en financiering AED

Bij twee derde van de sportverenigingen is een AED beschikbaar (68%) en bij bijna een kwart niet (24%, figuur 1). In de meeste gevallen is de AED gefinancierd door de sportvereniging zelf (30%), de gemeente (23%) of de beheerder van de

sportaccommodatie (15%). Een kwart weet niet hoe de AED gefinancierd is (24%).

Redenen om geen AED te hebben

De meest genoemde redenen voor een sportvereniging om geen AED te hebben is dat een AED te duur is. Anderen geven als reden dat in de omgeving al een AED beschikbaar is.

Wens en drempels om een AED te hebben

Aan verenigingsbestuurders van verenigingen die nu geen AED hebben is gevraagd of ze wel een AED zouden willen. 31 procent van die 65 verenigingsbestuurders geeft aan dat ze wel een AED zouden willen. 22 procent wil geen AED en 41 procent misschien. Uit toelichtingen blijkt dat verenigingsbestuurders het nut van een AED onderkennen in het kader van een veilige sportomgeving.

Drempels voor het aanschaffen van een AED zijn financiering en een gebrek aan personen die een AED kunnen en willen gebruiken. Andere redenen om geen AED aan te schaffen zijn dat er voornamelijk jonge sporters op de sportvereniging komen en dat er nog nooit een AED nodig is geweest.

Registratie AED

AED's kunnen bij HartslagNu worden aangemeld, zodat burgerhulpverleners via een app direct worden opgeroepen om hulp te bieden als 112 wordt gebeld bij een hartstilstand. De meerderheid van de verenigingsbestuurders bij verenigingen met een AED weet niet of de AED bij HartslagNu is aangemeld (69%). 14 procent geeft aan dat de AED wel is aangemeld en bij 19 procent is de AED niet aangemeld bij HartslagNu.

Bereikbaarheid AED

Om op ieder moment van de dag een AED te kunnen gebruiken is het belangrijk dat de AED 24/7 bereikbaar is.

Figuur 2. Plekken waar de AED op de sportvereniging geplaatst is (in procenten, n=439)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel voorjaar 2022.

Bij sportverenigingen waar een AED is geplaatst is deze meestal binnen in de sportaccommodatie te vinden (69%). Vaak hangt de AED bij de entree of in de hal (40%) of in de kantine (22%) (figuur 2). Als de AED binnen hangt, is deze alleen te gebruiken wanneer de sportvereniging en accommodatie open zijn.

Bij een kwart van de sportverenigingen hangt de AED buiten het terrein of aan de buitenkant van de accommodatie (25%). Maar dan nog is de AED niet altijd 24/7 bereikbaar: bij 7 procent hangt de AED wel aan de buitenkant van de accommodatie, maar is het terrein niet altijd vrij toegankelijk (er is een hek/omheining om het sportterrein) (figuur 2).

Gebruik AED

Een op de tien verenigingsbestuurders (10%) geeft aan dat de AED wel eens gebruikt is. 48 procent geeft aan dat de AED geen enkele keer gebruikt is. De overige 42 procent van de verenigingsbestuurders weet niet of de AED wel eens gebruikt is.

Voor zover bekend is bij de responderende verenigingen 36 keer een AED ingezet om iemand te reanimeren die aan het sporten/coachen/training geven was. Tien keer is een AED gebruikt om een bezoeker op de vereniging te reanimeren. Op zeven momenten is de AED van de sportvereniging ingezet om een persoon buiten het sportcomplex te reanimeren. Twee keer is een AED ingezet voor iemand die nog niet was begonnen met sporten/coachen/training geven. In zes gevallen is niet duidelijk voor wie een AED is ingezet.

Conclusie

Om de overlevingskansen van mensen met een hartstilstand groter te maken en te zorgen dat ze er zo min mogelijk schade aan

overhouden, is het van belang zo snel en effectief mogelijk te handelen. Het gebruik van een AED draagt hieraan bij. Daarom is het belangrijk dat deze bij een sportvereniging beschikbaar is, 24/7 bereikbaar is en geregistreerd staat.

Twee op de drie sportverenigingen beschikken over een AED. Bij 18 procent van de sportverenigingen hangt de AED buiten het terrein of aan de buitenkant van de accommodatie en is het terrein vrij toegankelijk. De meerderheid van de verenigingsbestuurders weet niet of de AED bij HartslagNu geregistreerd staat en of dus bekend is dat er op de sportvereniging een AED is.

Aanbevelingen

De verenigingsbestuurders van sportverenigingen waar geen AED beschikbaar is, geven als meestgenoemde reden dat de aanschaf te duur is. Een tegemoetkoming voor de financiering van de AED kan deze drempel wegnemen.

Een derde van de sportverenigingen zonder AED zou er wel graag een willen. Maar zij hebben te weinig mensen die een AED kunnen en willen gebruiken. Toelichting over en ondersteuning bij het gebruik van AED's is nodig om deze drempel weg te nemen.

Een deel van de verenigingsbestuurders denkt dat een AED niet nodig is omdat op de sportvereniging voornamelijk jonge sporters komen of omdat er nog nooit een AED nodig is geweest. Bewustwording van het risico op een hartstilstand, ook bij (jonge) sporters of bezoekers, en het belang van snel handelen en gebruik van een AED kan verenigingsbestuurders mogelijk overtuigen.